

ใบความรู้เรื่อง คีตกแห่งศักดิ์ศรี : รู้รบ รู้รัก ในราชาธิราช
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พู่กันแห่งราชาธิราช
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คีตกแห่งศักดิ์ศรี : รู้รบ รู้รัก ในราชาธิราช
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

งานเขียนที่บันทึกเรื่องราวของพระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขของชาติหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประเทศชาติ เรียกว่า พงศาวดาร เช่น พงศาวดารพม่า พงศาวดารมอญ เป็นต้น ราชาธิราชเป็นหนังสือที่ชาวมอญ (รามัญ) เชื่อถือว่าเป็นพงศาวดารที่เขียนขึ้นจากเรื่องจริงโดยบันทึกข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ของชนชาติมอญ จึงเป็นหนังสือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์สำหรับชาวมอญ

ในต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีผู้แปลราชาธิราชเป็นภาษาไทยถวายสมเด็จพระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรสถานมงคล แต่ไม่ปรากฏว่าผู้แปลเป็นใคร พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปรารภว่าเรื่องราวราชาธิราชซึ่งแปลจากภาษารามัญ (คือภาษามอญ เป็นภาษาตระกูลมอญ-เขมร มีอักษรและหลักภาษาต่างกับภาษาไทย) นั้นแปลกไปจากเรื่องที่ทรงฟังมาแต่ก่อน ใน พ.ศ.๒๓๒๘ จึงโปรดเกล้าฯ ให้กวีในราชสำนักแปลเรียบเรียงขึ้นใหม่เพื่อเป็นประโยชน์แก่พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการบริพาร เจ้าพระยาพระคลัง (หน) พร้อมด้วยพระยาอินทอัครราช พระภิรมย์รักษ์และพระศรีภริยาจึงรับสนองพระราชดำริแปลและเรียบเรียงราชาธิราชขึ้นนิยายร้อยแก้วเรื่องยาว

สำหรับคนไทย ราชาธิราชคือวรรณคดีประเภทนิยายหรือเรื่องแต่งที่มีเรื่องราวสนุกสนานชวนติดตามและมีข้อคิดเป็นคติเตือนใจ เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะเป็นหัวหน้าปกครองผู้คน เนื้อหาของราชาธิราชเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมืองให้สงบสุขและการต่อสู้เพื่อปราบศัตรู มีข้อคิดจากพฤติกรรมของตัวละครและมีบทสนทนาที่เป็นคติสอนใจ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชคงจะทรงเล็งเห็นคุณค่าดังกล่าว จึงโปรดเกล้าฯ ให้แปลและเรียบเรียงขึ้นไว้ “ด้วยพระราชหฤทัยประสงค์จะให้เป็นทิตานุหิต ประโยชน์แก่พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาทผู้น้อยผู้ใหญ่นายทหารฝ่ายพลเรือน จะได้สลับจำไว้เป็นคติบำรุงสติปัญญาไปภายหน้า”